

BIBLICKÉ IMPULZY

október 2023

Milí priatelia a priaznivci biblického apoštolátu!

Opäť vás všetkých srdečne pozdravujem v Pánovi. Vstupujeme do mariánskeho mesiaca októbra, ktorý je mesiacom sv. ruženca. Táto modlitba má v našich krajoch svoju krásnu tradíciu. Je to modlitba našich rodičov a starých rodičov, oni s jej pomocou dozrievali v kvalite kresťanského života, pomocou modlitby sv. ruženca sa ponárali do hlavných tajomstiev našej viery a osvojovali si ich spásne poslanstvo. Modlitba sv. ruženca nám ponúka pestré témy, ktoré predstavujú podstatné tajomstvá dejín spásy Nového zákona. Tieto témy sú síce staré, ale môžu byť pre nás zároveň vždy nové tak, ako aj liturgia je stará, ale je vždy nová, pretože k nej pristupujeme vždy s novou zvedavosťou, vždy v novej situácii, s novými problémami a očakávaniami...

Pokúsme sa aj my v tomto mariánskom mesiaci načerpať útechu, posilu, aj pomoc Božiu na príhovor Panny Márie.

Správy a zaujímavosti z biblického sveta

Ostatné týždne a dni boli bohaté na rozličné menovania, za ktorými sa odráža postup v cirkevných funkciách a úradoch. V minulých vydaniach biblických impulzov sme vás informovali o vymenovaní jeruzalemského patriarchu Pierbattistu Pizzaballu, OFM za kardinála. Stalo sa tak v sobotu 30. septembra 2023 na liturgickú spomienku sv. Hieronyma. V mene vás, členov KBD, ako aj v svojom mene som mu poslal blahoprianie a uistil som ho o našich snahách v biblickom apoštoláte, ako aj o našich modlitbách za neho. Prosím vás teda o spomienku na tohto výborného odborníka v biblických vedách a vysokého cirkevného predstaviteľa.

Ďalšou milou správou je menovanie prof. Františka Trstenského za spišského diecézneho biskupa. Menovanie bolo zverejnené v piatok 8. septembra 2023, na sviatok narodenia Panny Márie. Mons. František Trstenský je rodákom z Tvrdošína, Medvedzia, má 50 rokov a doteraz bol pomerne častým hosťom našich podujatí s biblickým charakterom, ako boli napr. kurzy pre lektorov, rozličné konferencie, vysielania v Rádiu Lumen, či TVLux a inde. Veríme, že jeho menovanie na biskupský stolec bude prínosom pre ohlasovanie Božieho slova tak v našej diecéze, ako aj na celom Slovensku.

Tretie menovanie, o ktorom sme sa pred niekoľkými dňami dozvedeli, je opäť pápežské menovanie ďalšieho slovenského biblistu, prof. Petra Dubovského za rektora Pápežského biblického inštitútu v Ríme. Páter P. Dubovský je Slováč, ktorý už niekoľko rokov prednáša na tomto inštitúte v Ríme. Pápež František menoval prof. P. Dubovského, S. J., do tejto funkcie dňa 11. septembra 2023. Pápežský biblický inštitút sa považuje za jednu z najkvalitnejších a najprestížnejších biblických škôl vo svete. Inštitút bol založený v roku

1909 a v priebehu desaťročí bol viackrát reformovaný. Jeho cieľom je kultivovať a napomáhať biblický výskum, vzdelávať študentov a napomáhať úsudok Cirkvi (porov. Dei Verbum 12). Biblický inštitút vydáva vlastné publikácie, jeho vedenie je zverené reholi jezuitov.

Všetky vysoké cirkevné menovania, vrátane slovenských biblických vedcov, sú dôkazom kvality biblických vied aj na Slovensku. Menovaným hodnostárom srdečne gratulujeme a vyprosujeme hojnú Božiu pomoc.

Biblické prístupy

Prístupy k biblickým textom, o ktorých v tejto rubrike biblických impulzov pravidelne informujeme, sú v istom zmysle „cestou k pochopeniu“ biblických textov. V septembrovom čísle týchto impulzov sme našich čitateľov informovali o takom spôsobe štruktúry biblických textov, ktorý sa všeobecne nazýva chiazmus. Je to pomerne ľahko viditeľná štruktúra textu, ktorá je charakteristická zopakovaním prvkov použitých v prvej časti textu. Druhé použitie prvkov je vždy zoradené v opačnom poradí. Jasne to naznačuje príklad z Evanjelia podľa Lukáša 4,16-21.29.

Dnes ešte zostaneme pri tom istom príklade a objasníme si ho ešte presnejšie. Všimnime si, že daný text má v svojom strede Izaiášov text (61,1-2), ktorý Ježiš prečítal a potom komentoval v nazaretskej synagóge.

Z tejto štruktúry textu možno vidieť, že pre evanjelistu Lukáša je Izaiášov text kľúčový, pretože ho vo svojom evanjeliu úmyselne zasadil do takéhoto slávnostného a detailizovaného sprievodu prvkov. Toto môžeme tvrdiť s úplnou istotou, pretože nie je možné náhodou zostaviť takýto text. Teda Lukášov zámer je tu evidentný.

Ak sme si doteraz túto štruktúru textu nazývali chiasmatickou, teraz – vďaka tomuto centrálnemu prvku – si túto skladbu textu môžeme nazvať koncentrickou štruktúrou. Izaiášov text je tu veľmi dôležitý, Ježiš Kristus ním chcel poukázať na naplnenie tohto proroctva s mesiášskym obsahom. V nazaretskej synagóge, teda na začiatku Ježišovho verejného účinkovania zaznela Ježišova programová reč: *Duch Pána je na mne, ... poslal ma hlásať radosť ubitým... ohlásiť rok Pánovej milosti...* (Iz 61,1-2). Celý Nový zákon a čas Cirkvi je tým rokom Pánovej milosti...

Nech nám sledovanie koncentrickej štruktúry aj v ďalších textoch pomáha nájsť radosť z Pánovho slova.

Recenzie kníh s biblickou tematikou

Na tento mesiac chceme našim čitateľom a priaznivcom čítania biblickej literatúry dať do pozornosti vzácneho „klasika“, knihu spred sto rokov: autor sa volá Giovanni Papini (1881 – 1956) a jeho kniha má názov Život Krista. Autor je slávnym talianskym spisovateľom,

novinárom, básnikom a filozofom. V detstve bol pokrstený tajne, príbuzní mali strach z agresívneho ateizmu jeho otca. Aj Giovanni vyrastal ako nepriateľ náboženstva, ale postupne sa dopracoval k viere a v roku 1921 publikoval svoje dielo Život Krista. Do slovenčiny ho preložil Mikuláš Pažitka, Spolok sv. Vojtecha ho vydal v roku 1946.

Dielo Giovanni Papiniho o živote a účinkovaní Ježiša Krista je veľmi hodnotná kniha, ktorá má špeciálny štýl. Svojím cieľom je zostavená tak, že vystupuje proti racionalistom spochybňujúcim objektivnosť Ježišových zázrakov, či dokonca spochybňujúcim historicitu jeho života a skutkov. Autor na úvodných asi dvadsiatich stranách vysvetľuje svoj zámer: jednoduchým prerozprávaním evanjeliových tém dokazuje ich pravdivosť a logiku. Potom – až do konca, na šiestich stovkách strán – nasleduje asi 80 rozličných udalostí zo života Pána Ježiša. Giovanni Papini ich podáva v nezvyčajne živom duchu, krásnym štýlom, v ktorom prevláda pomerne ostrý slovník a priamy nezaujatý pohľad na Ježišov cieľ: uvádzať do sveta Božie kráľovstvo. Odborná kritika o tejto knihe píše, že Papini podáva Ježišov život „iným spôsobom, ako je obvyklé, slohom prudkým, s protikladmi a skratkami, oživenými trpkými výrazmi, aby (čitateľ) videl, či sa môžu dnešné duše zvyknuté na blud prebudiť údermi pravdy...“ Práve táto živosť, verne zachovaná vo veľmi dobrom slovenskom preklade robí knihu atraktívnou, príťažlivou a aj v dnešných časoch veľmi inšpirujúcou. Aj keď kniha vyžaduje pomerne veľkú dávku času na prečítanie, oplatí sa prečítať si ju. Treba si pritom, iste, odmyslieť niektoré dobové otázky, ktoré naše generácie už majú dobre spracované, ale kniha má stále čo ponúknuť.

Dielo Giovanni Papiniho Život Krista bolo preložené do dvadsiatich štyroch jazykov a aj v slovenčine dosiahlo viacero vydaní. Zakončené je úchvatnou modlitbou, v ktorej sa autor úprimne a presvedčivo modlí k Ježišovi Kristovi, ktorý sprevádza ľudstvo až do konca čias. Kniha nestráca svoju hodnotu ani po sto rokoch od svojho vzniku.

Okrem spomínaného diela Život Krista je G. Papini známy aj ďalším dielom, ktoré sa nazýva Listy ľuďom. Ich autor zostavil svoje dielo tak, že ako autor listov vystupuje fiktívny pápež Celestín VI. Giovanni Papini píše naozaj s pápežským prehľadom a autoritou na vládcom národov, umelcom, kňazom, rehoľníkom, historikom, básnikom a pod. Je to veľmi zaujímavé čítanie ostrých pohľadov do hĺbky skutočnosti, aj tej našej aktuálnej. Do slovenčiny knihu preložil ten istý autor M. Pažitka a kniha vyšla opäť v Spolku sv. Vojtecha v Trnave v roku 1948. Obidve diela predstavujú na vtedajšie časy jedinečnú kvalitu publikovaných kníh a ponúkajú nevšedný čitateľský zážitok. Aj po desaťročiach od ich publikovania si možno spríjemniť chvíle vyhradené na rozšírenie obzoru, prehĺbenie prežívania viery a duchovné aj kultúrne obohatenie.

Kontakty a konzultácie s členmi KBD

Milí naši členovia KBD a priaznivci biblického apoštolátu! S radosťou a túžbou po stretnutí s vami vás v mene celej Rady KBD chcem pozvať na stretnutie, ktoré sa uskutoční v Ružomberku, v priestoroch Katolíckej univerzity v sobotu 14. októbra. Chceme si vtedy pripomenúť 30 rokov od založenia Katolíckeho biblického diela a spoločne sa aj poradiť o ďalšom smerovaní tejto inštitúcie zameranej na šírenie biblického apoštolátu. Program nášho stretnutia bude nasledovný.

9.30 – 10.50 zasadnutie Rady KBD

11.00 stretnutie členov KBD, privítanie

- 11.10 príhovor p. biskupa Mons. F. Rábeka k účastníkom stretnutia
11.30 – 12.20 prednáška: Doc. B. Kluska: *Bibliológ* (čítanie Písma v židovsko-rabínskom prostredí) diskusia k prednáške
12.20 – 12.50 prof. A. Tyrol: *Činnosť KBD v bezprostrednej budúcnosti* diskusia k referátu a návrhy, iniciatívy, očakávania...
12.50 svätá omša
13.30 obed

Budeme veľmi radi, ak sa do diskusií zapojíte všetci, ktorí máte nejaké skúsenosti s biblickým apoštolátom alebo aj tí, ktorí majú akýkoľvek návrh na tému vízie práce KBD na Slovensku. Skúsenosti a návrhy možno zakomponovať do celkovej vízie činnosti KBD a o to istejšie ich budeme uskutočňovať, keď bude zrejmé, čo je v praktickom prostredí každodenného života potrebné.

Tešíme sa na stretnutie s vami, príd'te všetci.

Pripravil: **Mons. Anton Tyrol**